

Bagita Judit – Varga Tamás

A regionális nevelés mint a szülőföld megismerésének egyik legfontosabb szintere

„Az ember szíve mélyén örökké oda való, ahol született.” Tamási Áron

A regionális nevelés jelenlegi helyzete

A szülőföld ismerete egyre jelentősebb teret hódít a szlovák oktatáspolitikában hatalmas akadályokkal rendelkező útvesztőjében. Az új állami oktatási program adta lehetőségként bevezethető regionális nevelés mint önálló tanóra a szülőföld megismerésének zászlóvivőjévé válhat. A Regionális nevelés és tradicionális népi kultúra nevet viselő tantárgyi felület a Multikulturális nevelés részét képezi. A tantárgy széleskörű ismereteket nyújt az adott lakhely történelméről, néprajzi, nyelvi és kulturális sajátosságairól, valamint a természeti és társadalmi földrajzának adottságairól. Megalapozza, hogy a saját kultúrájuk mellett a diákok megismerjék és bepillantást nyerjenek a közvetlen környezetükben élő más nemzetiségek kultúrájába és hagyományába.

A regionális nevelés magába foglalja az adott régió komplex jellemzését, ezért az állami kerettantervben felhívják a figyelmet, hogy a tantárgy kiegészítheti a képzőművészeti, zenei és etikai nevelés tantárgyait is, valamint útmutatót nyújt a pedagógustársadalomnak, hogy milyen fő célok mentén állíthatják össze az éves tervet. A program a következő célokat ajánlja:

- A diákok közvetlen környezetének jellemzése, vagyis a család, az otthon és az iskola leírása, valamint az adott település történelmének, természetföldrajzának és kulturális adottságainak megismerése. Azaz a fő célok egyike, hogy a gyermek ismerje az őt körülvevő társadalmat.

- A további célok közé sorolható, hogy a diák ismeretanyagot kapjon az őt körülvevő tradicionális és egyben az új kultúrákról, illetve szubkultúrákról is, mely során rögzíthetjük az adott településen őrzött népi szokásokat.

- A tantárgy segítségével kialakíthatjuk a tanulóknak a különböző kultúrák iránti érdeklődést, melyek a társadalmi és földrajzi adottságoknak köszönhetően körülveszik.

- Fontos, hogy a tanulók ismerjék az őket megillető jogokat, kötelességeket és természetesen szülővárosuk, szülőfalujuk néphagyományait és

kultúráját, valamint a szűkebb régió belül élő más nemzetek hagyományait is. Ezzel alapozva a kulturális identitás kialakítására és különböző szokásokkal rendelkező honfitársaink elfogadására.

A regionális nevelés gyakorlati lehetősége

Iskolánk, a gútai II. Rákóczi Ferenc Alapiskola pedagógiai tanácsa az iskola megújult (innovatív) iskolaprogramjának jóváhagyásakor a kilencedik évfolyamban, heti egy órában iktatta be a regionális nevelést mint önálló tantárgyat. A döntés célja az volt, hogy az újonnan bevezetett tantárgy oktatása során átadott ismeretekkel, kialakított készségekkel a tanulóknak mélyebb kötelék alakuljon ki a szülővárosukkal, az azt körülölelő régióval kapcsolatban.

A regionális nevelés tantárgy bevezetése során a legnehezebb lépés a tanmenet kialakítása. A munka során a földrajz és történelem szakos kollégák meghatározzák a tanmenet és a ráépülő tanterv tartalmát, melyben részletezik, hogy a speciális, helyi régió megismerésére szolgáló tantárgy tanmenete miben különbözik a két állami kerettantervben is megjelenő tantárgyétól. Emellett hangsúlyt fektetnek a tanulók életkori sajátosságaira is, hogy a tanmenet és a tanterv hatékony lehessen.

Lehetőségek a regionális nevelés tantárgy hatékonyabb oktatásához

Iskolánk, illetve Gúta városa közös erővel igyekszik kialakítani és elmélyíteni az itt tanuló alap- és középiskolás diákokban a helyi hagyományok tisztét, valamint gyarapítani a város történelméről, természeti adottságairól való ismereteiket. Ezért elsősorban egy **regionális segédtankönyv** megalkotását szorgalmazta a városi képviselőtestület. Ez a bizonyos tankönyv két

nagy tematikus egységre osztható. Az első részben a város történelmével és a népi hagyományokkal ismerkednek meg a tanulók, a második részben pedig a település földrajzi adottságait boncolgatják, ahol pontos ismereteket kapnak a természetföldrajzi és a társadalom-földrajzi adottságokról.

Az elméleti tudás mellett fontosnak tartjuk a **terepen történő gyakorlatokat** is, ahol hangsúlyt fektetünk az önállóságra és a diákok kreativitására is. A városközpont területén, több helyszínen megrendezett, különböző gyakorlati feladatokat kell megoldaniuk a csoportokba osztott tanulóknak, akik a helyes eredmények leadása után egy plusz információval lesznek gazdagabbak és juthatnak tovább a következő megállóhoz, majd onnan a célhoz.

Gyakran alkalmazhatóak a hatékonyság növelése érdekében különböző **didaktikai játékok** is, melyek a diákok és tanárok közös „ötletelésének” lehetnek eredményei. Ilyen például a városunk történelméről, földrajzáról és gazdaságáról kialakított társasjáték, melynek megoldásához egyaránt szükség van a tanév folyamán kapott lexikális tudásra és a terepen szerzett tapasztalatokra is.

Felhasznált irodalom:

■ DUBCOVÁ et al. 2013. *Práca s talentovanou mládežou v geografii*. 1. kiadás. Nyitra: FPV UKF. 2013. 130 o. ISBN 978-80-558-0323-4

■ FARSANG A. 2005. *Korszerű módszerek a földrajzoktatásban*. 1. kiadás. Szeged: Szegedi Tudományegyetem, 2005. 86 o. Mentor(h)áló Projekt -TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0005

■ HRBÁČSEK-NOSZEK M. 2011. *Regionális tudat az iskolában*. 1. kiadás. Pozsony: AB-ART Könyvkiadó, 2011. 152 o. ISBN: 9788080871000

■ ÁLLAMI OKTATÁSI PROGRAM. http://www.statpedu.sk/sites/default/files/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/svp_nsv_6_2_2015.pdf (2015-12-29)

Didaktikai társasjáték
Forrás: Varga T. (2015)

